

Մանկանի Էֆեմար

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԵ ՎԵ ՄԵՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԵ

ՊԻՐՆՃԻ ՍԵՆԵ

1866 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 21 ՉԱՐՇԷՄՊԻՆ

ՆԻՍՏԵՐՈ 155

Մանկանի Էֆեմար համարում (հանդիսանում) 300 հիշատակ վերջին, սենյակի գրքով, բաժնի փառաքանության հիշատակ օլարագ, 200 զ՝ օլուգ, արժեք արժեք 100 զ՝ օլարագ, վե նիւսիսի տարի 5) ար փառաքան սաթը լաճագ տըր :

Իլանաթըն պէհէր սաթընը իլին, պի-
րինճի տէֆատա 5, իրինճի տէֆատա 2,
վե իւլիւնճի վե սայիր տէֆատա 1
էր զուրուշ արժեքագ տըր :

Մեքթուպ վե սայիրէ, Պէյ-օղլու նոսա տողրու-էօտա
519 նիւսիսի տարի 155 ՎԱՆՆԵ ԶԵՐԱՆՏ ԹԱՎԵՐ
նիւսիսի տարի 5. Փանոսեանէ կէօնտէրիւն : տիրո

ՀԱՎԱՏԻՍԹԸ ՏՈՒՆԻՅՅԵ

ՎԵԼԱՏԻՍԹԸ ՇԱՆՉԱՏԻ

Կէչէն ճիւմա կիւնիւ, քէմալը մէսէ-
տէթի վուգու պուլան վէլատէթի Հիւ-
մայուն հաղգընտա, Պապը-Ալիտէ գրա-
ւթ պուլընտա խաթթի չէրիթի մէա-
մէն քէմալի հաղգընտա Ծառանիւն սու-
րէթի միւնիթէսի տիր :

« Վեղերի մէալիս միրիմ :

« Ծէնապը քէպպիւլ արէմին լուլթի
« ու իհասմը ճէլիլ օլմագ իւղթէ, իւ-
« պու սէքսէն իւչ սէնէսի մահը ճէմատի
« իւլիւլանն օն սէքիլինճի ճիւմա կիւ-
« նիւ պիր մախտու մաւ միւնեան կէ-
« լիպ, խաթ ԳԵԶԵՄԵՏ ՍԵԼԻՍ լիւսիթ
« օլունմա չ օլմաթ իլէ, միւշարիլէնճին
« իլանը վէրտէթի զմմընտա, իւ պու-
« խաթթի լուլթ խաթիւ, վե լիւսաթիւ հա-
« միլէթ սիւսիլն լիւսիթ գըլընտա :

— Միւլիլ ճէլիլէսի մաւաճըլթ
մաւալիլ իւլթաթիւ խաթիւսիւ Գէնտի-
կէ իւլթաթի սանիլէ :

Իլիւլ մահ քէմէսի լիւսիթ խաթ
սընտան իւլթաթիւ Մէհմէտ թէվ
Ֆիլ Էֆէնտիլէ իւլթաթի մէվքիւլէ
լիւլթիս պուլընտա տուր :

Պաթիլ զապրթա միւտիլիլի զապր-
թա միւլիլի աղաքնտան սէաթթիւ
Ալիպիւլ Հայիւլ փաշաեա :

Նորտա գալիմագամը իլիլթիւլ ճա-
վիս Էֆէնտիլէ միրիւլ միրիւլ իւլթ-
պէսի :

Հիւսագ խաթթիւ աղաքը իլիլթի
սէաթթի խաթթի սէնտէն Ահմէտ աղաեա :

Հիւսագ միւլթիլի պաշըլթ լիւլթիւլ
աղաքնտան խաթթի խաթթի Մուսթա-
ֆա Էֆէնտիլէ :

Հիւսագ միւլթիլի սանիլիլի Մուս-
թաֆա աղաեա իհաթ պուլընտա
տուր :

— Տիւնքի Գուրիէտէ չու աթիլթի
մէքթուպ օղունմա տուր :

Հաննա, 25 սեպտեմբեր :

« Մահը հային Ալիստէ, Պրանանըն
Պիլ նաւ սէֆիլէնի հարալիլէսին իլիւնիսի
իւլիլթիւլ աղաքնտա օլաւուգ հալտէ,
քէնտի գոմանտանը քաթի կէթիլմէք նի-
լէթիլլէ չէրիլէն կէլմէքտէ իլիւլ, իւլա-
պիր Մըսըր ասիլիլիլ լիւսաթի իլիւլիլլէ-
տէ, ասիլէր մէրդու մա իւլթ մու տուր ալիլ
սիւլա իւլթի, վե մէրդու գալիլթ տալիլ
Պրանանը օլաւուգ խաթիլ վէրիլ, Պուլուն
իւլթիլիլ ասիլէր մէրդու մա գոլ վէրիլ իւլթ-
տէ, էլիլթ իւլթ օլմա փառաքան օլ-
աւուգն անլաթիլթիւլնտան, իւլթաթ ա-
լիլիլլէն նէ մէրթիլլէրտէ զալլ ու զալա-
պը պուլունտա ֆէն մ օլունտ :

« Պրանանը գալիլթի պու քէլիլլէթի
գոմանտանը նապ իւլթի, վե իլիւլիլ պիր-
լիլթաթ քէնտի գոմաթալընտ կիւլթիլթ ի-
սէտէ, գոմաթա կէլմէք չըլմը օլաւուգն-
տան պուլունտալընտ : Պատէնու կիւլիլ
Մուսթաֆա քաշա հաղթիլլէրիլ վուգուլի
հալի իլիլթաթ իւլթիլթ : Անիլթ քէլիլլէթ
Մըսըր ասիլէրիլ գոմանտանը օլան Շահին քա-
շաեա իլիլթաթ օլունտ, վե քաշալի միւ-
շարիլլէ մէվքիւլ նէլթիլ պուլունտ իլիլ ա-
լիլթաթ օլաւուգ գոմաթա իւլթաթ, հէնուգ
չիւլթիլ գաւաթ պուլունտա իւլթաթիլի
ալաւաթիլլէր տուր :

« Մուսթաֆա քաշա հաղթիլլէրիլ, մէր-
գուլուն Պրանանը գալիլթիլ թուլաեա
գաւաթ կէթիլլէրիլ իլիլ պէրապիլլէրիլ-
նէ պիր լիւլթաթ սիւլթի իլիլ պուլունտ
տուր :

« Վեղիլլէր պիր լիւլթաթիլ իլիլթի-
լիլլէն վե հարալ լիւլթաթիլլէրիլ լիւլթաթ-
տալընտ գոմաթալընտ միրիլլու, ասիլէր
լիւլթաթիլ տալիլ Օսմանը վե Մըսըր ա-
ղաքիլլիլ կէլիլ օլաւուգնտա պուլուն-
տալընտ գոմաթալընտ, քէնտի էվ
պարալընտ լիւլթ իլլ տալաթա չէլիլլէր-
լէր տիր : Լաքիլ, մէրգուլուն քէլիլլէր

քէք աճրաճագ պիր հալտէ պուլունտա-
տա տըրլար, չէլլէ քի, հէր չէլ իլիլ զա-
րուլթ չէլլէքտէ օլաւուգնտա պաշա, իլ-
լէրիլտէ իսալ վե լալթիլ խաթթիլլէրիլ
տալիլ հիւլթ իլիլթաթ պուլունտալըն-
տան, լիլթ օլլիլթի տալիլ գուլունտա կէլ-
մէլիլտէն գոմաթալընտ տուր :

« Հաճի իլիլի հէնուգ գոմաթալընտ եա-
նընտան կէրի տէօնմէլիլ իստ : Մուսթա-
ֆա քաշա հաղթիլլէրիլ, էլիլթիլթիլլէրիլ
տըրալաեալ, վե տալաթալիլ քէլիլլէրիլ
սիլթալընտ պըրալտըրալալընտ եալաթա
պիրիլթիլլէրիլ մէսուլաթտալ տըր, լաքիլ օլա-
տա վե ալ կիւլթաթ ելլէրտէ պուլունտա-
լար գոմաթալընտ գալընտ տըրլար, վե սէլլէ-
տիլլէրիլ կէլլէր, քէնտիլլէր տալիլ չէլլէր
կիլթաթ իստալլէքտէ իստալլէրտէ, մէլլէլ-
տալաթիլլէրտա գոմաթալընտ իստալլէր :

« Մահը հային 21 իստէ Միւլթալընտ Գրիլ-
թալալ, կիւլթալիլլէրիլ պիր Փըրզա պաշը
պուլալընտ գոմաթա իլիլթաթ օլ-
աւուգն հալտէ, Մալաթա լիլթիլլէրիլ իւլթ-
լիլտէ, հիւլթաթիլ մահիլլէրիլ կիւլթաթ
միւլթալալիլ մալիլլէրտէն տալաթ մահաթա
իստալլէր օլան էվալալընտ իստալլէր, վե գալ-
ըլլէր պիր Մըսըր ասիլէրիլ վիլթաթիլ լիւլթ
լիլթիլլէր իստալլէր, գալալ օլունտալընտ տուր :

« Տիւնքի կիւլիլ մէրդու գալիլթիլ, պէ-
րապիլլէրտէ ելլէր գուլիլթ պուլունտալըն-
տալտէ, Մալաթա իւլթիլլէրտէ իստալլէր իլի-
մէքտէ օլան Ալի քաշա Փըրզալընտ ելլէրիլ-
տէն գալալընտալ չալըլլէր իստալլէր, Ալի քա-
շա իստալընտ Օսմանը վե Մըսըր ասիլէրիլ
եթիլլէրիլ լիլթալընտ, գոմաթալընտ Գոմաթալընտ
էթիլլէր սիւլթալընտ, վե չիւլթիլ Ալի քաշա
մէվքիւլ մէվքիւլ լիւլթալընտ տուր : իւլթա
լարտան լիլթաթ օլան վար իստալլէր, գալ քիլի
օլաւուգն անլալընտալընտ տուր :

« Պու կիւլլէ Շահին քաշա պիր պէլլէր
ասիլէր իլլէ կիլթալընտ, վե Արօգ օլունտ հիլթ-
թիլիլ էլլէրտէ տուր :

— Եւլունտ հիւլթալընտ իստալլէրիլ
հալիլ պուլունտալ իւլթալընտալ ալլէ

լեթերէն թագաւոր զընտան պիր մէ-
մօրանտօմուն խիւլասայի մանչի Լէվանթ-
առա տէրձ իտիւմիշ օլտուղունտան, պիզ
տախի թէրձէմէսինի պէտան իտէրիզ:

« Եռնան գըրալեթի հիւքիւմէթի,
խաթարէնկիզ պիր հալէ գարշը կէօղէ-
րինի գարաւարագ, իքի եիւզ պին նու-
ֆուստան միւթէճափուզ պիր խրիսթի-
եան էհալինին տէրտ ու պէլապը թէզ-
եիտինի մուճիպ օլտմագ, կէրէք մէվզըի
ճօղաւֆիաճա, վէ կէրէք մէզհէպ ու ճին-
սիյէթ, վէ լիսան ու թարիսձէ, (Սաման-
լը թօքրաղընտա պուլունան մէզքիւր
խրիսթիեանլար իլէ միւնասէպէթի քէ-
աիրէսի պուլունտուղունտան, Եռնան
հիւքիւմէթի էհալինի մէրգումէյի զե-
եաւտէսիլէ աճրմագտա տըր: շէօյլէ քի,
էհէրշի շու վաճիպէյի զեմմէթինձէ տույ-
ղուտուղուզ իտէձէք օլտա, Եարգ թա-
րաֆընըն իլք խրիսթիեան հիւքիւմէթի
պուլունտուղուն թագաւորտէ, վապիֆէ-
սինէ գարշը հարէքէթ իթմիշ օլտմագըն-
տա շիւքէէ եօգտուր: տիմէք տիր քի,
հէր հալտէ, կիրիսթի վաթանտաշարը
հագգընտա սէսինի եիւքսէլտէրէք նիտա
իլլէմէէ պօրձու պուլունտագտա տըր:

« Պէլա վէ թէհիքէ վագըթլարընտա
Գանտիա ճէգիւրէսի, Եռնանիսթանըն էն
էմիլիէթի վէ էն զեեաւտէ մէթին պիր
մահէլի իքէն, Աթինա սահրալարը կի-
սիտիլէր գանլարըլլա պօեանմըշ արք:

« Լօնտրա գօնֆէրանսը պիր գարարը-
նըն գուվէթիլլէ, իւշ մուազգամ տէվ-
լէթլէրին Տէր-սէաւտէթ իլ չիլէրի մուլա-
լիֆ նասիհաթլարը սէմէրէսինտէն օլա-
րագ, կիրիա ճէգիւրէսի տօգուզ սէնէ
(1821-1829) գատար տէվամ իտէն մու-
հարէպէնին քեաֆֆէյի մուսիպէթլէրի-
նէ տիւլար օլտուգտան սօնրա, Գանտիա,
Հանեա վէ Բէթիմօ միւսթաւհքեամ մա-
հէլէր միւսթէսնա թուլթուլտուղու հալ-
տէ Տէվլէթի ալիյէնին զերի հիւքմիւնտէ
գալմըշ տըր:

« Օլ վագըթլարտա Եռնանիսթանըն
հալլէրինի նիղամընա գօյմագ նիլէթիլլէ
թայիին գըլընան բրէնա էհիլ լեազաթ
վէ սահիպ մէհարէթ պիր գաթ օլտու-
ղունտան, պաշգա պիր տէվլէթին սէա-
տէթինի պայիս օլտու իտէտէ, այնի տէ-
րէձէտէ աւալէթ ու ինսանիյեթէթ իսա-
լէլ վէրիճի օլտա, վէ բէյտէրրէյ թէ-
ճէտաիւտ իտէն գարըշգըգլարա պիր
մէմպո օլան մէզքիւր գարարա գարշը,
թէհի եերաէ նիտա իլլէմէքտէ պուլուն-
մուշ տուր:

« Պու ճիւմիլէ իլէ տախի, միւթէվէ-
ֆա Լէօթօլա գըրալըն շէֆաաթը իւ-
գէրինէ, Գանտիա, վէ Սիսամ ճէգիւրէլ-
րի խրիսթիեան էհալինին խայր ու մէն-
ֆաաթը նիլէթիլլէ պագը շարթլար թէր-
թիպ օլտունտու:

« Պիր թարաֆտան Ֆրանսա, ինկիւ-

թէրլա վէ Բուսիա տիւանլարը, վէ տի-
կէր թարաֆտան տախի Պապը-Ալի պէյ-
նինտէ գարարկիր օլան մագպաթալարտա,
իշիտիլիշէ նագարէն, մուգալէլէյի ու-
մուսի իւզըն թէահիւտ օլունմուշ օլան
վաւարա թէվֆիգան, զեքրի կէշէն վա-
գալարտա իճթիսար իթտիլլէրի հարա-
քեաթտան տօլայը ճէգալար վիլիլմէտիքտէն
պաշգա Գանտիա վէ Սիսամ ճէգիւրէլլէրի
էհալիլլէրին, պիր նիղամագթը գալիլլէ
թահիլթընա վազ օլունմալարընա թէէ-
միւսթ տախի կէօսթէրիլլիշ իտէտէ, մէզ-
քիւր նիղամագթ իթթիեազաթը աթիլգա-
եը իեաւտէ իտիպ, վէ սահիպ թէճիւպէ օլ-
տուգլարընտա սայիր իհտանլար իթա պուլ-
րուլաճագ, վէ ինսաֆ ու նիղամա մուղա-
լիլլ, վէ զուլում ու թէաւտաիեաթ միւ-
թէտայիր հարէքէթլէրէ գարշը, էհալի-
լի մէրգումէ միւմքին մէրթէպէ հիւմա-
լէ գըլընաճագ իտի:

« Իմտի, սիւալ իտէրիզ միւշարիլլէյ-
հիւմ իւշ մուազգամ տէվլէթլին տի-
վանլարընաքի, մէզքիւր վաւար իճրա օ-
լունտուլար մը: վէ էհալի պէյնինտէ ա-
սայիլի հալին էլէ կէթիլլիլլէսի նիլէթիլ-
լէ, 1833 սէնէսինտէ գուհուլա կէլէն,
վէ կիրիա թարիսինտէ Մօրալըլարըն սալպ
օլունմալարը թէալիլլէ օլունան օլ տէհ-
շէթամիլ գըթթալը ումուսի, կիրիա խը-
րիսթիեանլարը հագգընտա, Մըսըր հիւ-
քիւմէթիլլին մէլուֆ պուլունտուղու
տուլղուեու մէկէրշի իսպալթ իթմէմիշ-
միտիր:

« 1840 սէնէսի վագալարը, Կանի թիւր-
քիա իլէ Մըսըր պէյնինտէ վուգու պուլուն
մուհարէպէտէն սօնրա, Գանտիա եէնի
պիր քէֆալէթ թահիլթընա ալլնմըշտըր,
շէօյլէքի թիւրքիա հիւքիւմէթիլլէ կէշտի-
տէ, գանտիալըլար հագգընտա մէզքիւր իւշ
տիւանլար թարաֆտան, մանէվի սու-
լէթտէ պիր իքինձի վաւորն իճրաթը տա-
խի թէահիւտ օլունմուշ տուր, իւշիւն-
ճիւ պիր վաւ տախի Փարիսին 1836 սէ-
նէսի ահանամէսինտէ միւնտէրիճ պու-
լունտուլ, վէ մէզքիւր ահանամէսին տօ-
գուղունմու մատտէսի ահքեամընձա իտէ,
թիւրքիա խրիսթիեանլարըն մէվզընա
նագարէն, իթթիեազաթը բօլիթ իգըլլէ-
լէրի մէվզըի միւզաքէրէյէ ալլնմըշ, վէ
կէրշի գահիլլէն, Ջաթը հագգէթի թիլա-
ֆէթրէնա հինին իաթթը Հիւմանուլարը
շաեան պուլղուլմուշ, վէ իւշ մուազգամ
տէվլէթլէր թարաֆտան տախի թէէմի-
նաթ վէրիլլիշ, վէ տէյէպիլլիլլէքի շու իմ-
թիեազաթ Գըլըմտա, Տէվլէթի ալիլլէ-
նին իսթիլլէլլէթի իլին, խրիսթիեան
տիւանանըն տէօթտիլլէ գանլարա պիր
մուգալէլէ աւտ օլունմուշ տուր: հալ
պու քի շու շիմտիքի Գանտիա տէր-
քեար օլան տէհշէթլու հալ, մէզքիւր
վաւարըն աւտմի իճրաթըն իսպալթ իթ-

մէքտէ տիրլէր: Մէզքիւր ճէգիւրէ իտէ,
էօյլէ պիր մահէլլ տիր քի, Ագ-տէնիպտէ
քէնտի մէվզը վէ թօքրաղը ճիհէթիլլէ
զիրաաթ ու թիճարէթէ բէք միւսթաիտ
օլտուգտան պաշգա, աւտալարը տախի
ազըլլը, չալըշղան վէ էմիլիլլէթի օլտու-
ղունտան, Եարգ մէտէնիյեթի թարիլի-
լէրինտէ գայտ օլունմաեա սէգալար իքէն,
մատտի (նիւթապէս) վէ մանէվի (բա-
լոյապէս) թէգաւտիլլէմագտան (իլէրի
կիտիլլէ) կէրի գալմըշ տըր:

« Կիրիա ճէգիւրէսի էօյլէ պիր իսարէ
թահիլթընա պուլունմագտա տըր քի,
էվրօպա ճէմիլլէթլէրի եաիտէ էհալիլլէրի
պինասընա թէմէլ օլմագտա օլան թէէ-
միւսթըն հիշ պիրիսինի վիլմէքտէ օլմա-
տըղը շէօյլէ տուրսուն, էհալիլլէ, աղըր
աղըր վէրկիլլէր, զուլում ու թէաւտաի-
եաթ, վէ մէմուրին թարաֆտան հէր
կիւն զուհուրա կէլմէքտէ օլան էնվայի
հագաւարթ էօյլէ պիր հալլէթէ կիրիֆ-
թար իլլէմիշ տիր քի, պիթթապի թա-
րիլլը ուլում ու ֆիւնտունտա իլլըուլէ-
եէմէյիպ, զուլմէթի ճէհալէթտէ գալ-
մըշ տըր:

« Իմտի, էհալիլլէ մէրգումէյի պու-
լէմպալաշ հալտէ կէօրտիլլէքձէ, գամիլի-
միպէ գարշը պի գայտ տուրամաեաճա-
ղմըղ տէրքեար օլուպ, վէ կիրիալլէրին
իտէ արաւտա պիր բէֆի լիվայի իտէանէ
չըգըշմալարը, տէյիլ պաշգա պիր սէ-
պէպտէն, իլլա խրիսթիեան միլլէթլէրին-
տէ կէօրտիլլէրի մէտէնիյեթէ տօղու-
կիլմէքլիք զըմընտա քէնտիլլէրի շէքիպ
մէնն իթմէքտէ օլան զէնճիլլէրի գըր-
մագլըղ նիլէթ ու արղուսինտէն նէշէթ
իթմէքտէ իտուկի աշիքեար տըր:

« 1838 սէնէսինտէ կիրիալլէր պիր
իլլի իտարէ թահիլթընա պուլունմագ նի-
եթիլլէ, եէնիտէն եէնիլլէ քէֆալէթլէր
տէրտէսթինէ, վէ եէնի վէրիլլէրտէն իտէ-
լաթիյեթէ սայ ու իգտամ իթտիլլէր, վէ
մուվաֆֆագտա օլտուլար իտէտէ, մէզ-
քիւր քէֆալէթլէր տախի, 1836 սէնէսի
իսթթիլլէ Հիւմանուլա կիպի, պիր իճ-
րա գալմըշտըր տըր:

« Կիրիալլէր պու սէնէ ապրիլի իպ-
թիտասընտա թէքրարէն տիւլարը հիւ-
տէթ օլարագ քէնտի վէքիլլէրինի, շէք-
մէքտէ օլտուգլարը պուլում ու թէաւ-
տիեաթ ալէյհինտէ շէտիտէն բրօթէս-
թօլար իթմէք, վէ էվրօպանըն թէվա-
սուլթիլլէ հուգուգլարընը իտաւա իլլէ-
մէք նիլէթիլլէ Հանեա ճիւլարընա
կէօնտէրտիլլէր, վէ մէրգուման վէքիլլէր
օլ ճէգիւրէյի ճէսիմէնին հէր թարաֆըն-
տան կէլէրէք, վալլ բաշա իլլէ գօնս-
լօլարըն իգամէթ իթտիլլէրի շէհիլտէն
պիր աւաթ մէսաֆէտէ օլան Գուլթու-
նաթիաւա թէճէմիլլէ իթտիլլէր, վէ քէ-
զալիք մահէլլի մէզպուրա պիր գաշ պին

նույն օրը միւրեք ժամ օրհնակ էր
հալի թօրանարագ, մերգուման վեքիլ-
լերին մեմուրիյեթլերինէ Էհեմմիյեթ
տախի վերմէք իսթէտիլեր:

« Հանեա վէ Բէթիմօ վեքիլերի, վէ
Պիզօնեա վէ Քիսամաս բիսգօպօսլարը,
Էհալէթ վեքիլերինի ձէմ իլէ միւթալա-
ա վէ միւզաքերաթա կիրիշտիքտէն սօն-
րա, էն հազգլը պիր վաթանբերվերլի
Էմրի պաթերթէ Ֆէտա իտերէք,
Կիրիա էհալիսի թէշէքքիլերինի հալի
օլտուղու հալտէ պիր զլթա արգուհալ
Թահրիր ու թէմհիր իլէ, հուզուրի ի-
նայէթմէվթուրի հազրէթի թաճտարիյէ
թէսեիր ու թագտիմտէն պաշգա, պի-
րէր զլթա իսթիտա տախի Ֆրանսա,
Ինկիլթերրա վէ Բուսիտ տւվէթլերինէ
Էհեմտէրմիլէր տիր:

« Իմոի, մէգ քիւր հալինի իֆատէյէ
չեզըմըլ օլան ումու մ պիր էհալնէ, կի-
րիտ հիւքիւմէթի թարաֆընտան պաշ-
գա պիր ձէվապ կէօթէրիլմէյիպ, իլլա,
Օսմանլը վէ Մըսըրը օլարագ 22 պին նէ-
ֆէր տակէր թէրաքիւմ իթտիկի կէօթ-
թէրիլմիշ տիր: Հաթթա, մէգ քիւր ա-
կէրտէն պաշգա, հալլերինտէն թէշէքքի
իլէ, իսլահաթ իսթիտաքընտա պաւլու-
մազըղա իճթիսար իտէն իմզա սահիպլէ-
րինէ իպրագը թէհտիտ տախի օլտու-
րագ, Գանտիտ րաշաքընա յուլիս 22 թա-
րիլլէ կէլմիշ օլան պիր մէթթուպի սա-
միտէ շու աթիտէքի Էմրիլէրին Էհալմըլ
իտուկի իսպէր վէրիլմիշ տիր: — « Շու
ձիւնհա ստերան հարէթթլերտէն Էկէր
ձ կէրի տուրմազար իսէ, գուվլէյի սա-
ձ կէրիյէ իլէ տողըտըլաճազլարը վէ միւթ-
ձ թահազգ օլան ձէզալարը շէտիտէն թէր-
ձ թիպ օլտուճաղը ալէնէն իլան իտիլմէ-
ձ իլ: վէ Էկէր մէգ քիւր իլան իւզէրինէ
ձ տախի իսրար իտերէք հարաքեթթընա-
ձ հէմվարէլէրինէ տէվամ իտերլէր իսէ,
ձ իւզէրլէրինէ տաքիր սէվգ իտիլէրէք,
ձ սերկէրտէլէրի տէրտէսթ իլէ գալապէնտ
ձ գըլմալը, վէ սայիլլէրի տախի տաղը-
ձ թըլմալը տիր: »

« Պիզ օլու Էմրիլէրին իճրաքընն մէր-
գուման սօթու վէ վահշի տաթլէրէ հա-
վալէ պուլլուլմաքընն տէրիտթըր վէ
թէֆէքքիւր իլլէտիքձէ, թիլլէրիմիզ
իւրբէրմէքտէ տիր: Պուսա իլալէթէն
շուսու տախի պէտան իտերիզ քի, առա-
քիրի մէրգուլմէյի, իսթիթիեանլարը գաթ-
ու իտամ իթսինլէր իլին, իսասէթէն
Թահրիք իլլէմէք նիյէթիլլէ, ձէզերէնին
հէր թարաֆընտա պիր տէրվիշ տօլաշ-
մազտա պուլլուլմաշ տուր: »

« Իմոի սօրարըղ տիւվլէի մուաղգամա-
Էտ քի, աճէպա 1827 տէ վէ 1828 տէ
Նափարինօ ձէնկի վէ Մօրա տօնանմաքը-
լա մէնինէ հիմմէթ իթմիշ օլտուգլարը
հարէթթլերին 1866 օէնէօրինտէ իճրայէ

կէլմէօրինէ պիլա վազիֆէ միւստատէ ի-
տէձէքլէր միտիր: »

Աճէպա կիրիտ էհալիսինի աճրմաեա վէ
գաեքրմաեա շոգըլմըլ օլան շու Աթինա
հիւքիւմէթի, քէնտի էհալիսինի կիրիտ-
լիլէրտէն զեհալտէ րահաթ իթտիրիպ, վէ
սէտաթթի հալ, վէ թահսիլի ուլու մ ու
ֆիւնուլարընա Էգձան ու տիլ չալըլմազ-
տա մը տիր: պուլաք քէք շիւրհէլի օ-
լուպ, վէ քէնտի թէպաալարընն հէման
պիր րուպ մըգտարընն Տէր-սէտաթթիտէ
կէլիպ փարա գազանմաեա մէճպուր օլ-
մալարը իսէ, մէգ քիւր շիւրհէլի թա-
տիզ իթմէքտէ տիր:

« Պուստապա պուլլուլման մուսպիրիմիզ
թարաֆընտան վիւրուտ իտէն թահրիւթ
տիր: »

Հիւքիւմէթի մահէլլէյէնին իգտամը
միւթէվալիսի իւզէրինէ, շիւտիյէ գատար
շաղըի մահալու Մանուլուլն պիր իքի նէ-
ֆէր լէֆիգի ալիզ ու կիրիֆթ իլէ, իսպ-
լի Էթաթլարը գահիլէ շոգալլարագ,
թէտըգաթը իսթիթաղիլլէրի տէր-
տէսթի իճրա օլտուղու, Էվլէլլէր թահ-
րիւթթլարըմա իսմէկիւզարի պէտան,
վէ պուլլուլման պէօլլէ ալիզ օլտուճաղ
մալիւմաթըն իշարընտ միւսարէթ գը-
լմաճաղը սէրտ ու իթեան գըլմըլմըլտը:

Պիւլթիհի թէալա գուվլէի թա-
լիի ֆէրիտուտէ, մէթալիի հազրէթի Փա-
տիշահի սէմէրէի ձէլիլէթիլլէ, Էթտիլէ-
րինի միւթէագիպ կէօնտէրիլլէն մէմուր-
լար Էգըրեանն տօլապը մէֆտէթիլինի
թաթիլ իլլէմիշ, վէ պուլ Էթտէ թէհար-
րիի Էգըրեա մէմուրիլլէթիլլէ Պիլէձիք,
վէ Էսկի-Շէհիր գազալարը հալալիսինէ
իլամ օլտուլման Գօնիճալը իլլէթիլլէ Մէ-
հէմմէտ պէյ լէֆաթաթընտա պուլլու-
լան մըգտարը քեթիլ Սընափուտ ապէ-
լիլլէ, Էգըրեաան պիր Ֆըրգաեք, Է-
շիւ-Տաղ տէնիլլէն ձէպէլտէ գըստըրըպ,
պէշ նէֆէրինի հայեէն Էլէ կէշիւտիկի
վաթթալի թէլէկրաֆ իլէ ալման ալ-
պարը մէվսուգաւտան օլուպ, պուլ տախի
գուլլուպը գասիլի շէգալթիլլէ կէտանէ
իսպլի թիւտի պըրագմըլ օլտուղուտան,
շու արալըգ մէրգուլմ Մանուլուլն նամ ու
նիշանը զայիպ ու նապէտիտ օլմու շ տուր:

Էգըրեայի մէրգուլմէ Լէֆթէրին թա-
գըմընտան օլտուղու թէֆէվլիւլ օլտու-
մազտէ իսէտէ, հէնուգ Պուստաեա կէ-
թիլլէթիլլէրինտէն, հազըգաթը հալ-
լէրի մէճհուլ պուլլուլմաշ տուր:

Տօղըլուտ միւթէալարըք բաշա հազ-
րէթլէրինն տէֆ ու թէնքիլլէ Էգըրեա
հազըլմա մասըլթ պուլլուլման մէսա-
լիի ձէմիլլէսի շաեանը թէշէքքիւր մէ-
վաւտապա պուլլուլմաշ օլմաղա, պէտանը
հալէ իպթիտար իլլէտիլմ:

ձիւրիլլէ:

— Գէօթահեաան թարաֆըլդա
շու աթիտէքի մէալտէ պիր մէթթուպ
Էհալմըլ տիր:

... Միւլլէլի
Գէօթահեա . 9 սեպ:

Ֆէնալըզլարը Ֆաալ իթմէք մէպտէ-
նիգտէն օլտուղու կիպի, Էհիլլէթ ու-
մէհարէթի մէտհ իթմէք տախի մէպտէ-
նիգտէնիզ պուլլուլմաշ օլտուլլէթ
ձէտարէթէն, մէմլէքթիլլէթտէ պուլլու-
լան տօղթօր Բանաեթթաքիլին պաղը
հազաթաթ ու մէհարէթիլլէ պէտան իթ-
մէքլիլի վաճիպէտէն աւտ իտէրիմ:

Միւլմալիլլէյի տօղթօր քէնտի սանա-
թընձա տէրքեար օլան մէհարէթի սայլէ-
սինտէ, նիշէ Էվաւտաան մահրուլմէ գալ-
մըլ օլան գատընլարըն Էվաւտ սահիպէսի
օլմաքընն մուճիպ օլտուղուտան պաշգա,
պիր թաթըլմէնալի կէօզիւզէրին զեհայը
շէմսի կէօրմէյէ միւլլէսսէր օլմալարընն,
վէ Գարա աղա գատէ հաճի իտիլ Էֆէն-
տի թօրնու Սաթըգ պէյ իլէ, Սէֆէր ա-
լի աղանըն, վէ գազալարտա վէ քէօլլէր-
տէ Էշիւսաք սայիլլէնին հաեալարընտան
ձէսամէթի միւլթիլլէթտէ թաշար շը-
գալարագ քէսպի շիֆա վէ րահաթ իթ-
մէլլէրինի տախի պատի օլմուլլէ տուր:

Տօղթօր Բանաեթթաքի, քէնտի հիւ-
նէր ու սանաթըլա միւլլէթ վէ զայրի
միւլլէթ հէր սընըֆ Էհալլինն մէմու-
լիլլէթ ու թէշէքքիլլինի տալթիլ իլ-
լէտիլի թագտիրտէ, սայիր պիր թապի-
պին կիրիպ շոգալըլ մահէլլէրտէ, հէմ
միւլմալիլլէյի ալլէյիլլէտէ հարթէնտազ-
լըգ իտիպ, վէ հէմտէ գուհուրա կէլմիշ
օլան ուլթալըզլարըն քէնտիլլէն մալ ի-
տէրէք իթթիլար իլլէմէսի, տօղըլուտ
մուլալիլլի հազալանիլլէթ պուլլուլմազ-
տա տիր:

Մէգ քիւր թապիպին իսմ ու մալլէ-
սինի պիլտիրմէքտէն, նէգաթէթէ րիպլէ-
թէն սարֆը նազար իտէր իսէմտէ, Էհալ-
նըլ շու գատարընն հազալանիլլէթ շինաա
ղազթալանըլա իլան իլլէմէնիզ լէճա ի-
տէրիմ:

ԻԼԱՆԸ ԲԷՍՄԻ

Իմարաթը ամիլլէտէ թապի օլտուլմազ-
տա օլան Ֆօլտուլար իլին, լիւզուլի
պուլլուլման տաղըգ, պէհէր իւշ մահաա
պիր քէրրէ պիլ միւլմազաա թալիպինէ
իհալէսի իճրա օլտուլարագ, իշ պուլ սէք-
սէն իքի սէնէսի իլուլի զայլէթիլլէտէ միւթ-
տէթի միւլմազիլլէ օլաճաղը ձիհէթլէ,
մէգ քիւր իլուլլէն Էիկիրմիլլէ սալը, վէ
Էիկիրմիլլէ իքիլլէթ քէնձէմպիլ, վէ Էիկիր-
մի տէօրտիլլէթիլլէ ձիւմա իլլէթսի կիւն-
լէրինտէ Էիլլէ իւշ ալլըգ միւլմազաա իճ-
րա օլտուլմաղընտան, թալիպ օլան
թիւճալըն Էյեամը մէգ քիւրտէ Էվա-

Ֆը Հիւմանտան թէթիշ մէճիսինէ
հէլմէլէրի իրան օլունուր :

1283 ճէմազիլ էվվէլ 20 :

Մէզքիւր իրանըն եազըլորըլը թարի-
խէ նէզարէն , պիզիմ եէալիմիզէ 3 կիւն
սօնրա , եանի տաշա տիւն ախչամ
սաաթ 12 տէ կէլմիշ տիր :

ՄԱՆՁԵՍԹԵՐ ՌԵՍԱՉԱՍՈՐ

Աւգոստոս 18 Եւրոպայի Կէնտրալ

Բիւզամըզ ճիւմա իրթէսի կիւնիւնաէն
պէրի էլիյէ թէպտիլ օլունալ էվէյիճէ իրիւք
սախզուրիթասը օլունմագտա տըր : Լաքին պէզ-
ճէ չօգ խաշիշ եօգ տուր :

Սու իրիւքի իշէյէնէլէր կէլէն հաթիթատա-
քի սաթըշա նազարէն , 24 նիւմէրօլունտան
աշաղըսընա անճագ լիւրէտէ 1-2 բէննա զի-
եատէ ֆիեաթ պուլմագտա տըրլար : 28 վէ
52 նիւմէրօլունտը խաշիշ չօգ օլունալ , կէ-
քէք արշընլըսը վէ կէրէք չիլէլիսի լիւրա-
տա 1-2-1 բէննա զիեատէ սաթըլմագտա-
տըր : Պիւքիւլմիւշ վէ թօի օլունալ : օլունալար
40 նիւմէրօլունտան աշաղըսը ճիւմա կիւնաէն
պէրու լիւրատա 1-4 բէննա զամի լիւս սաթըլ-
մագտա տըրլար : Պօլթընըն աշաղա սօյ իփ-
լիքէրիտէ լիւրատա 1 բէննա զիեատէսիլլէ
արանըլմագտա տըրլար :

Պէզ վէ սալիւր մաթանլարըն ֆիեաթլա-
րը պիւր դարարտա գալմագտա տըրլար :

ԼԻՎԸՐԲՈՒԼ ԲԱՄՈՒԿ ԲԵՑԱՉԱՍՈՐ

Այնի Բեյլիւր :

Պիւ Կէնտրալ Կէնտրալ :

Հէր նէ դատար տիւնքիւնաէն զիեատէ
պիւր ֆիեաթ վէրիլմէմէքտէ իւտէն , երնէ
Թիւճճարլար Սմէրիգա վէ Սուրաթըն էլի
սօլարընա լիւրատա 1-2 բէննա զիեատէ վիւր-
մէքտէ տիրէր :

Պու կիւնքի սաթըշ 20,000 պալկա օ-
ղունալ , 6000 պալկա սը մատրապաղլար է-
րինտէ վէ տըշարը կիթմէք իշին տիր :

Պիւ Կէնտրալ Կէնտրալ :

	Բէննա
Սրթա Պօլուն	15 1-2
Սօլիլ	15 1-4
Սրթանա	14
Այա աշըգ Սըսըր	18 1-3
Բէրնամ	16
Տօլարա Սուրաթ	9 1-4
Պէնկալ	7

ԼԻՎԸՐԲՈՒԼ ԶԱՐԾԵՄՊԻՇ

Սուր 2 սաթ 15 Կէնտրալ :

(Միւստի Կապէր)

Փիւշա զիեատէ սաթիթ պիւր հալաէ օ-
ղունալ , ֆիեաթլար պիւր դարարտա տըրլար :

12 պիւն պալկա սաթըլմիւշ օլունալ , 5000
պալկա տը մատրապաղլար վէ տիւշարը իշին
տիր :

	Բէննա
Սրթա Սմէրիգա	15 1-2
Այա Սըսըր	18 1-4
Տօլարա Սուրաթ	9 1-4

— Գուրիտէ օղունալ պիւր թէլէկիւր-
Պա կէօրէ : Լիւրալտա ըսմու գ զայէթ
իշթանար : պուլտայ էիւ քսէք : Արաթը

պուլտայը չօգ եիւքսէք : Արաթ եիւքսէք ,
սաթըշ չօգ : մանիֆաթուրա տիւշիլլէն
վէ տուրլուն :

ՆԵՎԻՅՅԵ

Բրուսիա գրալը հազրէթլէրի թաս-
վիւրի պաշընտա տէֆնէ եաբրազլարըն
տան պիւր թաճ պուլունտուղու հալտէ ,
Պէրլինտէ պիւր նէվի թալէր պասըլմիւշ օ-
ղունալ , վէ շու հալտէ պիւր ֆիւթու հաթ
սիւքէսի , պիւլլէք ֆիւթուրիգտէն պէ-
լուն իլք տէֆա օլարադ պասըլտըլը ան-
լաշըլմիւշ տըր :

Օտեսատան եազըլտըլընա կէօրէ , Սօ-
գում-գալէտէքի Ապազալլարըն գօրպալը-
րա չօգըլմապընա սէպէպ , Բուսիա իմբէ-
րաթօրու հազրէթլէրի թարաֆընտան ,
էսիւր ալադ ու իթաւընըն գաթիլէն մէննի
զըմնընտա գուհուրա կէլէն պիւր էմիւրնա-
մէ օլունալ օլունալ , վէ մէզքիւր էմիւրնա-
մէլի կէթիւրիպ օգուհան պիւր գօմանտա-
նը էօլտիւրմիւշ չէք , վէ օլունալ իւզէրիլլէ
իւզէրիլլէրիլլէ մըգտարը քիֆայէտէ սակէր
սէվգ օլունմուշ տուր :

— Ֆրանսա սակէրիլլէ չիմտի Գաթթօ
թապիւր օլունալ պիւր նէվի իշինէլ թիւ-
լիէնքտէն վէրիլմէքտէ օլունալ մայիւմ
տուր : Մէզքիւր թիւլիէնք գուրշունու
500 մէթրօտան 1000 մէթրօտա գատար
սիւրէպիլկալ , վէ երազանմաւա իշթիւնաճ
կէօրիլլէքսիլկան 250 տէֆա աթըլմագ-
տա , վէ ֆիլիշէքէր հազըր պիւր թարթ-
րա իւզէրիլլէտէ պուլունտուղու թագ-
տիրտէ , տադըլատա 12 գուրշունալ աթ-
մագտա , վէ հիւ պօզըլմագաղըն 1200
տէֆանա գատար աթէլլէնէպիլմէքտէ ի-
միւր :

— Սկալտմիւրէր 6 տա , ֆրանսա ճի-
ւալէթ մէճիպէրիլլէտէն պիւրիսիլլէտէ պիւր
տալա կէօրիլլէլիւշիւր : Շէօյլէ քիֆիւր
իշինէլթ իսմիլտէ օլունալ պիւր մէթէպ
մալալիլլէ , պազը ճանը սէվալիլլէ չօճու գ-
լարը քիւթիլլէլի շալիլլտան հուգուրու-
տա գուհուրալտարադ տիլլէնի աղըզա-
րընա սօգար , վէ եէտի եաշընտան սօ-
գուգ եաշընա գատար օլուն 9 նէֆէր չօ-
ճուգու տալիմա պու սուրէթլէ սէվէր
իմիւր : Մէրգու մուշ պու էտէպալիլլէլլէ ճէ-
տարէթ իթտիլլէտէն պաշգա , 1864 , 1865 ,
վէ 1866 սէնէլլէրիլլէտէ , նիշէ չօճու գլա-
րըն քրզարընա տալիլլէ գատա իթմիւշ օլ-
ունալ օլունալ հէրնէ գատար ինքեար իթմիւշ
իստէ իսպաթ օլունալ օլունալ , պէշ
սէնէ մահպուսիլլէթիլլէ հիւքմ օլուն-
մուշ տուր :

Պիւր թազըմ նիլլէ իսթմուշ էֆքեարլը
քիլմէնէլլէր , վէ զադէթաճըլար , եալընըզ
Մանգու մէտէ պէօյլէ շէլլէր եազըլմագտա
տըր կիպի պէտէպանլըզ իթմիւշիպ , իլա
պիւրադտա էվրօպա զադէթալարընա աիգ-
գաթ իթմիլլէ տիրէր :

— Վէնէտիք Ապաթըրիա հիւքմիւնաէն
չրգար չըգմադ , օրատարի պուլունտան
ճիլլէթլէրի էհալի գօգտուղունտան , կիւ-
տիպ վիլէնտա եէրլէշտիլլէրի , վէ հիւ-
քիւմէթ թարաֆընտան պիւր մուխալի-
լիէթ կէօրմէթլէրիլլէտէն , իքի պապ
կիւզէլ էվէր իշթիւրա իտէրէք մէթէպ
եալարազլարը , ֆազաթ էհալի նէզտիլլէտէ
հիւմնի գապուլլիլլէթ պուլմատրազլարըն-
տան , կիթտիլլէրիլլէն իքիլլէր կիւնիւ տի-
վարարտա , արգալարընտա էլպիսէլիլլէ
հանիլլէրի պուլունտուղու հալտէ , թաս-
վիլլէրի եաբրազլարըլըր Թիլիլիս Նապի-
օնալտա օղունմուշ տուր :

— Էվրօպանըն չօգ մահէլլէրիլլէտէ ալ-
լը , եէտի , սէքիլ , վէ հաթիթա սօ-
գուգ գաթ էվ պուլունտուղու տէքքեար
իքէն , պու տէֆա ֆարիլլէն պիւր մահէլլէ
լէսիլլէտէ , եէր գաթը տալիլլէ պէրապէր օ-
լարադ 11 գաթլը էվէր եաթըլմիւշ տըր :

Պու էվէրիլլէ տիլլէրաթ իտէճէք եէքի
շունտա տըր քի , էօյլէ իլէքսէք էվէրի
եօգարքի գաթլարը , մէրալիլլէրիլլէն
չօգըլունալ նիսպէլլէ գիեատէ ուճուգ
օլունալ իքէն , տաշա զիեատէ գըլմէթի
օլունալ իմիւր , շիւնքի եօգարքի գաթլա-
րըն հաթաթը վէ նէզարէթիլլէ քէք ալեա օլ-
ունալ հալտէ , մէրալիլլէն գաշմէլլէն
տէն գուրթուլմագ իշին , պիւրէր սու-
մաքիլլէտը գուրուլարադ , քիւրաճըլար
ալեա գանաթէլլէր իւզէրիլլէտէ օթուր-
տա գլարը սուրէթտէ քէնտի քէնտիլլէրի-
նէ էնիպ չըգմագտա իմիւր :

— Ղազէթանըն պիւրիսիլլէտէ օգու-
տուղունալ կէօրէ , Սուսան թարաֆըն-
տա սաթըլան արապ քէօլլէր իլէ ճարի-
լէլլէրիլլէ ալեատէվիլլէ գըլմէթի շու աթի-
տէքի սուրէթտէ իմիւր :

Ատապ քէօլլէր :			
25	Եաշտան	35	Եաշընա գատար
46	"	25	" " 40 "
9	"	15	" " 36 "

Ճարիլլէր :			
6	Եաշտան	12	Եաշընա գատար
12	"	16	" " 50 "
16	"	25	" " 40 "
25	Եաշընտա		20 "

Պիւր օգգա ալ չու հանըն գըլմէթի տա-
լի պիւր արապ իմիւր :

ԻՍԹԱՆԳՈՒԼ			
ԷՍՆԱՍՈՐ ՌԵՍՈՒՐՍԻՑԵՑ			
Սեպտ .	20	Էն եիւքսէք	55-12
"	"	Էն աշաղը	55-11
"	"	Գարանար	55-13
"	24	Աշըլտը	55-11

ՍԱՆԻՊ ԳԱԶԵԹԱ			
ԿԱՐԱԳԵՏ Բ. ՓԱՆԱՍԵԱՆ			
ԼԻՎԱՆՔ ԶԵՐԱԼՏԸՆ ԲԱՊՈՒՆԱՆՍԻՆԵԹ			
ՊԵՐՏԵՐԱՆ ՏՄԻՐ Ի ՍՈՒՐԱ , ՅՈԹՈՐԱՅ ԱՆՏՈՒԼԱ			
ՊԵՐՏԵՐԱՆ ԳԱՆՏԵՐԱՆ ԿՈՒՆԵՐՈ 549			